בס"ד

דעם רבינ'ס ליכט

אֵייערע קִינְדער זָאלְט איר מוֹדִיעַ זַיין וָואס דָא הָאט זִיך גִיטָאן (שיהר"ן ר"ט)

משפטים תשפ"ב
גליון 78

דער ריינער קוואל

אַ גוּטן לֶעבְּעטִיגְן שַׁבָּת פַאר אַלֶע טַייעֶרֶע קִינְדֶער

די וָואךְ וֶועלְן מִיר אַרוּמְרֶעדְן פוּן דִי הֶעכְסְטֶע אוּן גְרֶעסְטֶע זַאךְ אִין אִידִישְׁקֵייט, וָואס הֵייסְט הִתְבּוֹדְדוּת. דָאס מֵיינְט אַז יֶעדֶער אִיד אִין אַלֶע זַיינֶע אוּמְשְׁטֶענְדְן נִישְׁט קֵיין חִילּוּק אִין וֶועלְכֶע עֶלְטֶער אָדֶער וֶוען דָאס אִיז, דַארְף זִיךְ טְרֶעפְן אַ צַייט אוּן זִיךְ אוֹיסְגִיסְן זַיין הַארְץ צוּם אוֹיבֶּערְשְׁטְן.

"הִתְבּוֹדְדוּת" הָאט נִישְׁט קֵיין פוּנְקְטְלִיכֶע אָנְוַוייזוּנְגֶען וְויאַזוֹי עֶס דַארְף אוֹיסְקוּקְן. אַמָאל אִיז דָאס הַארְץ פוּל מִיט לוֹיב אוּן דַאנְק צוּם בַּאשֶׁעפֶער, אַמָאל אִיז מֶען חָלִילָה אִין אַ צַעַר, אַמָאל דַארְף מֶען עֶפֶּעס אַ גֶעבְּרוֹיךְ בְּגַשְׁמִיּוּת אָדֶער בְּרוּחָנִיּוּת.

ווִידֶער אַמָאל מַאכְט זִיךְ אַז דָאס הַארְץ אִיז פַארְשְׁטָאפְּט מֶען הָאט נִישְׁט קֵיין וֶוערְטֶער.

אָבֶּער דָאס אַלֵיין אַז מֶען קוּמְט צוּם אוֹיבֶּערְשְׁטְן טָאג-טֶעגְלִיךְ אוּן מֶען גְרֵייט זִיךְ צוּ רֶעדְן אֲפִילוּ מֶען שְׁטַאמְלְט אַרוֹיס אַפָּאר הַאלְבֶּע וֶוערְטֶער. **אוֹיף אַזַא הִתְבּוֹדְדוּת זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי "הִתְבּוֹדְדוּת אִיז דִי גְרֶעסְטֶע אוּן הֶעכְסְטֶע מַעְלָה פוּן אַלֶעס!"**

עֶס אִיז דָא אַ פָּסוּק אִין נָבִיא, מֶען זָאגְט עֶס אוֹיךְ רֹאשׁ הַשָּׁנָה בַּיי מוּסָף "הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשֻׁעִים כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ.." דָאס מֵיינְט אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאגְט אַז כְּלַל יִשְׂרָאֵל בִּכְלַל אוּן יֶעדֶער אִיד בִּפְרָט וֶוערְט אָנְגֶערוּפְן 'אֶפְרַיִם' אוּן אִיז בַּאלִיבְּט אַזוֹי וִוי אַ קִינְד וָואס מֶען שְׁטַאשְׁקֶעט זִיךְ מִיט אִים.

וִוי אַלְט אִיז אַ יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים - דָאס קִינְד וָואס כְּלַל יִשְׂרָאֵל אִיז צוּגֶעגְלִיכְן צוּ אִים?! אִין מִדְרָשׁ זֶעט מֶען אַ מַחֲלוֹקֶת אִיבֶּער דֶעם. אֵיין תַּנָּא זָאגְט: "אַ קִינְד פוּן צְוֵויי דְרַיי יָאר - וֶועלְכֶער קֶען נָאךְ נִישְׁט רֶעדְן קְלָארֶע וֶוערְטֶער, אָבֶּער זַיין טַאטֶע הָאט פוּן אִים אַזוֹי הֲנָאָה, אַז עֶר וֶועט אִים אַלֶעס גֶעבְּן אוּן טְשַׁאשְׁקֶעט זִיךְ זֵייעֶר מִיט אִים".

אֵיין תַּנָּא זָאגְט: "אַ קִינְד פוּן פִיר פִינְף יָאר וָואס רֶעדְט שׁוֹין קְלָארֶע וֶוערְטֶער, וִוי לְמָשָׁל: טַאטֶע קוֹיף מִיר אַ גוּטֶע זַאךְ א.ד.ג. אוּן זַיין טַאטֶע קוֹיפְט אִים דָאס.

ר' נָתָן הָאט גֶעלֶערְנְט דֶעם מִדְרָשׁ אוּן אַרוֹיסְגֶעלֶערְנְט פוּנְדֶעם אַ גֶעוַואלְדִיגֶע הִתְעוֹרְרוּת אוֹיף הִתְבּוֹדְדוּת. **אַז אוֹיבּ מַאכְט זִיךְ בַּיי אַ אִינְגְל אַז עֶר קֶען נִישְׁט רֶעדְן דִיבּוּרִים צוּם בַּאשֶׁעפֶער, עֶר קֶען נָאר רֶעדְן מִיט רְמָזִים אָדֶער הַאלְבֶּע וֶוערְטֶער, אִיז דָאס אוֹיךְ גָאר טַייעֶר בַּיים אוֹיבֶּערְשְׁטְן.**

זִיכֶער מַאכְט זִיךְ אוֹיךְ אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְט אוּן עֶס גִיסְט זִיךְ אַרוֹיס קְלָארֶע אוּן גַאנְצֶע דִיבּוּרִים צוּם הַשֵּׁי"ת אִיז דָאס אַוַודַאי חָשׁוּב אוּן טַייעֶר.

המשך אויף זייט 8

אַרויס פון חֵרֶם!

די מַעֲשֶׂה האט פּאסירט ווען ר' נָתָן איז געווען אַמָאל אויף אַ בּאזוך אין אַ שְׁטָאט צו קענען אויפפלאקערן די בְּנֵי הַנְּעוּרִים מיט דעם רבי'נס ליכטיגע עצות, און האט גערעדט אַ שְׁמוּעֶס פון הִתְחַזְּקוּת פאר די אינגעלייט פון דעם שְׁטָאט. בִּשְׁעַת ר' נָתָן האט געגעבן דעם שְׁמוּעֶס איז דארטן געשטאנען אַ פרעמדער יונגערמאן, און האט צוגעלייגט זיין אויער מיט נייגער צו דעם שִׁיעוּר.

ווען ר' נָתָן האט געענדיגט דעם שְׁמוּעֶס און דער עולם האט זיך צוגאנגען, איז דער אינגערמאן צוגעגאנגען צו ר' נָתָן, ער האט אים געזאגט ווער ער איז און וואו ער וואוינט. ער רופט זיך אָן צו ר' נָתָן: "איך מיין אַז איך בין שוין אַ פאַרפאלענער." אָבֶער אַזוי ווי איך האב געהערט פון אייך דעם שְׁמוּעֶס, וויל איך זיך מיט אייך איבערערעדן, אֶפְשַׁר האב איך נאך אַ האפענונג?!

פארציילט דער אינגערמאן וואס מיט אים האט פּאסירט, וואס דאס האט אים צוגעבּרענגט זיך איינצוטינקען אין אַזאַ שרעקליכן יאוּש.

א שול אין שטאט ווילנא

אין ווילנא, שטייט אַ גרויסער רייכער שול, עס איז פאר אַלעמען באקאנט אַלְס דעם ווילנער גאון'ס שול. עס איז געלעגן אין דעם שול א געוואלדיגע רייכקייט, די סִפְרֵי תּוֹרוֹת זענען געווען באצירט מיט זילבערנע און גאלדענע קרוינען און צירונגען. די ווענט שטייען מיט'ן שענסטן פראכט וואס פאסט זיך פאר אַזַא שול - אַ מִשְׁכָּן מְעַט וואו די שְׁכִינָה רועט. גאר אַסאך געלט איז געווען אינוועסטירט אין דעם שול.

וויבאלד די ווערד פון די טייערע סִפְרֵי תּוֹרָה איז געווען אומשאצבאר. האט מען געשטעלט אַ שטענדיגער שׁוֹמֵר, זאל דאס אָפּהיטן פון פרעמדע עלימענטן!

די גַּנָּבִים האבן געלאקערט אויף די רייכקייט. אָבֶער די שׁוֹמְרִים שטייען פיר און צוואנציג שָׁעָה - אַ קיילעכיג יאר היטן זיי דעם שול. די געשולטע גַּנָּבִים האבן זיך פארלייגט אויף דעם פארמעג, אָבֶער זיי האבן נישט געקענט צוקומען.

די חֶבְרָה האבן זיך צאמגערעדט און אויפגעקומען מיט אַ פּלאן אַז די בעסטע צייט צו קענען דורכפירן דעם אקציע, און קיינער זאל נישט קענען האלטן אַן אויג אויף זיי - איז נישט מער נישט ווייניגער, יום כִּפּוּר ביינאכט!! אין דעם נאכט עפנט מען דאך אויף די סִפְרֵי תּוֹרוֹת אַרויסצונעמען ביי כָּל נִדְרֵי. און אַ גרויסער עולם נעכטיגט איבער אין שול - צו זאגן תְּהִלִּים ביינאכט. שפעט אינדערנאכט ווען דער עולם וועט איינדרימלען, און דער אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ איז דאך אָפֶן, וועט מען דערמאלט אַרויסנעמען די סִפְרֵי-תּוֹרוֹת, און דורכפירן די גְּנֵבָה אַז קיינער זאל נישט באמערקן און די שׁוֹמְרִים וועלן דאך נישט קומען אין דעם נאכט.

זיי האבן אויסגעאַרבעט אַ גוטן פּלאן און האבן טאקע אַרויסגענומען דאס גאנצע פארמעגן פונעם אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ אין דעם הייליגן נאכט יום כִּפּוּר!

אינדערפרי די שטאטישע אידן פון ווילנא קומען צו גיין אין שול, מען עפנט אויף דעם אָרוֹן הַקּוֹדֶשׁ, די פארמעג איז נישט דא אַלע גאלדענע קרוינען און צירונגען זענען נֶעְלָם געווארן ווי אין וואסער אַריין. געוואלד!! מען האט געדענקט אַז נעכטן ווען מען האט אַרויסגענומען די סִפְרֵי תּוֹרָה, זענען אַלע גאלדענע און זילבערנע צירונגען געווען אויפן פּלאץ. עס מוז זיין אַז עס איז גע'גַנֵב'ט געווארן אין דעם נאכט יום כִּפּוּר. "יום כִּפּוּר ביינאכט. זאל מען אָפּטון אַזאַ גְּנֵבָה?!"

המשך אויף זייט 6

מָאנְסִי, נְיוּ יָארְק

נַפְתָּלִי וַוארְט שׁוֹין זֵייעֶר לַאנְג אוֹיף זַיין נְסִיעָה קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. זַיין בְּרוּדֶער גֵייט דָארְט חֲתוּנָה הָאבְּן, אַזוֹי וֶועט עֶר הָאבְּן דִי זְכִיָּה צוּ זַיין בַּיי רֶבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי אִין מִירוֹן. אוּן אוֹיךְ וֶועט עֶר זוֹכֶה זַיין וָואס דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט: 'אַז אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קֶען מֶען גֵיין פוּן אֵיין דַּרְגָּה צוּם צְוֵוייטְן'. עֶר וִויל גֵיין קַיין מֵאָה שְׁעָרִים זֶען דִי לֶעכְטִיגֶע בַּא'חֵנְ'טֶע יְרוּשָׁלַמֶ'ער אִינְגַאלַאךְ מִיט זֵייעֶר עֶרְלִיכְקֵייט. עֶר וִויל נָאךְ... אָבֶּער...

אָבֶּער עֶס זֶענֶען דָא אַזוֹיפִיל שְׁוֶוערִיקַייטְן... דִי צִיוֹנִ'יסְטִישֶׁע מְדִינָה לָאזְט נָאךְ נִישְׁט אַרַיין אַלֶע בִּירְגֶער פוּן חוּץ לָאָרֶץ. עֶר הַאלְט אִין אֵיין בֶּעטְן דֶעם אוֹיבֶּערְשְׁטְן עֶר זָאל קֶענֶען פָארְן, עֶר וִויל מִיטְהַאלְטְן דִי שִׂמְחָה פוּן דֶער נָאנְט.

בֵּית שֶׁמֶשׁ, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

טַאטֶע: גֵיי קוּק וֶוער עֶס קְלַאפְּט אִין טִיר!

זַלְמָן: טַאטִי אִיךְ גְלֵייבּ נִישְׁט!!

טַאטֶע: וֶוער אִיז דָארְט?

זַלְמָן: נַפְתָּלִי אִיז דָא, מִיט זַיין טַאטֶע אוּן מַאמֶע!!

נַפְתָּלִי: יָא אִיךְ בִּין דָא זַלְמִי, קֶענְסְט עֶס גְלֵייבְּן? אִיךְ בִּין גֶעקוּמֶען דָא קַיין בֵּית שֶׁמֶשׁ צוּ דִי חֲתוּנָה פוּן מַיין בְּרוּדֶער.

טַאטֶע: זַלְמָן, אִיךְ הָאבּ שׁוֹין גֶעווּאוּסְט אַז נַפְתָּלִי קוּמְט, אָבֶּער אִיךְ הָאבּ דִיר גֶעוָואלְט מַאכְן אַן אִיבֶּערַראשׁוּנְג. קוּמְטְס אַרַיין אַזֶעלְכֶע חָשׁוּבֶ'ע גֶעסְט, לָאמִיךְ אַייךְ גֶעבְּן עֶפֶּעס צוּ טְרִינְקְן. נַפְתָּלִי ווִילְסְט אוֹיךְ אַ טֵיי?

נַפְתָּלִי: עֶס שְׁמֶעקְט מִיר גְרַאדֶע!

טַאטֶע: נַפְתָּלִי, זֵייעֶר גוּט אַז דוּ בִּיסְט יֶעצְט גֶעקוּמֶען וַוייל זַלְמָן אִיז הַיינְט נִישְׁט גֶעגַאנְגֶען אִין חֵדֶר, עֶר הָאט נִישְׁט גֶעפִילְט אַזוֹי גוּט, אָבֶּער אִיךְ זֶע אַז עֶר טַאנְצְט שׁוֹין אַרוּם אוֹיף דִי בֶּעטְן!! אֶפְשָׁר ווִילְסְטוּ לֶערְנֶען מִיט אִים עֶס זָאל נִישְׁט זַיין קַיין בִּיטוּל תּוֹרָה.

נַפְתָּלִי: אָקֶעי, אִיךְ בִּין פַיין גֶעשְׁלָאפְן אוֹיפְן וֶועג.

טַאטֶע: זַלְמָן אִיז אַ קְלוּגֶער אִינְגֶל, עֶר וֶועט גוּט אוֹיפְכַאפְּן דָאס לֶערְנֶען.

נַפְתָּלִי: זַלְמָן, לָאמִיר לֶערְנֶען הוֹיךְ אוּן גֶעשְׁמַאק! "כִּי תִרְאֶה אַז דוּ וֶועסְט זֶען..."

זַלְמָן: אִיךְ וֶועל עֶס לֶערְנֶען דִי אַנְדֶערֶע יָאר. אִיךְ גֵיי מַאלֶעוֶועןאַ בּוֹים.

נַפְתָּלִי: נָאר אָן לֵיצָנוּת, זַלְמִי! מֶען לֶערְנְט יֶעצְט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, בִּיזְט שׁוֹין אַ גְרוֹיסֶער אִינְגְל. ווִי אַלְט בִּיזְטוּ?

זַלְמָן: זִיבְּן יָאר!

נַפְתָּלִי: "חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רֹבֵץ," דָאס אֵייזְל פוּן דַיין פַּיינְט הוֹיעֶרְט... זָאג נָאךְ זַלְמִי...

זַלְמָן: אִיךְ בִּין זֵייעֶר מִיד אִיךְ לֵייג אַרָאפּ מַיין קָאפּ אוֹיפְן טִישׁ. נַפְתָּלִי דוּ קֶענְסְט לֶערְנֶען וַוייטֶער אַלֵיין! סְ'וֶועט הֵייסְן אַזוֹי ווִי אִיךְ לֶערְן וַוייל דוּ זִיצְט נֶעבְּן מִיר...

נַפְתָּלִי: דָאס הֵייסְט זִיכֶער נִישְׁט אַזוֹי ווִי דִי לֶערְנְסְט... נָאךְ אֵיין שְׁטִיקְל פוּן סוֹף פָּסוּק פַאר דוּ לֵייגְסְט אַרָאפּ דַיין קָאפּ. "עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ," זָאלְסְטוּ אִים צוּהֶעלְפְן...

זַלְמָן (טַאנְצְ'דִיג אוֹיפְ'ן בֶּעט): קוּק דָארְט! אִיךְ זֶע אַן אֵייזְל גֵייט אַרוּם מִיט אַ בְּרוֹינֶע זַאק אוֹיף זַיין פְּלֵייצֶע.

נַפְתָּלִי: הָא, אִיךְ הָאבּ גֶעמֵיינְט אַז דוּ בִּיסְט מִיד! וֵוייסְטוּ וָואס? פְרֶעג דַיין טַאטֶע רְשׁוּת אוֹיבּ אִיךְ קֶען כַאפְּן מִיט דִיר אַ שְׁפַּאצִיר צוּ יֶענֶעם דֶערְפְל וואוּ דָאס אֵייזְל שְׁטֵייט.

זַלְמָן: מַיין טַאטֶע לָאזְט נָאר טָאמֶער אוּנְזֶער גְרוֹיסֶער בָּחוּר וֶועט מִיטְקוּמֶען, עֶר קוּמְט אוֹיךְ. אִיךְ ווִיל גֶעבְּן פַאר דִי אֵייזְל שְׁטְרוֹי צוּ עֶסְן.

נַפְתָּלִי: לָאמִיר בֶּעטְן פוּן דֶעם בַּעַל הַבַּיִת רְשׁוּת אַרַיינְצוּגֵיין אִין זַיין הוֹיף.

זַלְמָן: עֶר הַאלְט נִישְׁט הַיינְט בַּיי גָארְנִישְׁט דֶער מֶענְטְשׁ. עֶר זִיצְט אוּן פַארְקְלָאצְט זִיךְ אוֹיף דִי בֵּיימֶער... קוּק אָן ווִי דִי אֵייזְל וֵויינְט, עֶר הָאט אַ גְרָאבֶּע זַאק אוֹיף זַיין רוּקְן.

מֶענְטְשׁ: קִינְדֶער נֶעמְטְס אַרָאפּ דֶעם זַאק, אִיךְ בִּין זֵייעֶר פַארְנוּמֶען.. הֶע.. אִיךְ הָאבּ עֶפֶּעס ווִיכְטִיג צוּ עֶרְלֶעדִיגְן...

המשך אויף זייט 7

~ דִי צְוֶועלֶעפְטֶע מַעֲשֶׂה וָואס דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט דֶערְצֵיילְט

דֶער בַּעַל תְּפִלָּה
~7~

אוּן עֶר הָאט אִים וַוייטֶער דֶערְצֵיילְט. אַז זֵיי (דְהַיינוּ דִי גִיבּוֹרִים וָואס זֵיי זֶענֶען גִיגַאנְגֶען מִיט דֶעם גִבּוֹר כַּנַּ"ל) זֵיי זֶענֶען פוּן דֶער כִּיתָּה פוּן דִי בַּעֲלֵי אֵבָרִים כַּנַּ"ל (דְהַיינוּ דִי כִּיתָּה וָואס זֵיי הָאבִּין גִיזָאגְט אַז דֶער עִיקָר תַּכְלִית אִיז נָאר אַז מֶע זָאל זִיךְ פִּילֶעוִוין צוּ גְרֵייסִין דִי אֵבָרִים) וָואס זֵיי הָאבִּין זִיךְ אוֹיף גִינוּמֶען פַאר אַ מֶלֶךְ אַ בַּעַל אֵבָרִים כַּנַּ"ל (דְהַיינוּ אַ גְרוֹיסִין מֶענְטְשְׁן כַּנַּ"ל). וַיְהִי הַיּוֹם אִיז גִיגַאנְגֶען אַ מַחֲנֶה פוּן זֵיי (כְּלוֹמַר סֶע גִיגַאנְגֶען אִין אֵיינֶעם אַסַאךְ מֶענְשְׁן פוּן דִי בַּעֲלֵי אֵבָרִים) מִיט דֶעם אִיבַּאז וָואס מֶע הָאט זֵיי נָאךְ גִיפִּירְט עֶסִין אוּן טְרִינְקֶען אוּן דֶעסְט גְלַייכִין אַנְדֶערֶע זַאכִין. אוּן פַאר דִי בַּעֲלֵי אֵבָרִים, הָאט דִי וֶועלְט בְּוַודַאי זֵייעֶר מוֹרָא גִיהַאט. וָוארִין זֵיי זֶענֶען גִיוֶוען גְרוֹיסֶע מֶענְטְשְׁן אוּן גִבּוֹרִים, אוּן וֶוער סֶע הָאט זֵיי בַּאגֶעגִינְט, הָאט זֵיי בְּוַודַאי אָפְּגֶעטְרָאטְן פוּן דֶעם וֶועג.

דֶערְוַוייל, וִוי דִי מַחֲנֶה פוּן דִי בַּעֲלֵי אֵבָרִים זֶענֶען אַזוֹי גִיגַאנְגֶען, אִיז זֵיי אַקֶעגִין גִיקוּמֶען אַ גְרוֹיסֶער גִבּוֹר. אוּן דֶער גִבּוֹר הָאט זֵיי נִישְׁט אָפְּגִיטְרֶעטִין פוּן דֶעם וֶועג. אוּן עֶר אִיז אַרַיין גִיגַאנְגֶען אִין דֶער מַחֲנֶה אַרַיין, אוּן עֶר הָאט זֵיי צוּשְׁפְּרֵייט (מִיט דִי הֶענְט) אַהִין אוּן אַהֶער. אוּן דִי לַייט פוּן דֶער מַחֲנֶה הָאבִּין פַאר אִים מוֹרָא גִיהַאט, אוּן עֶר (דְהַיינוּ דֶער גִבּוֹר) אִיז זִיךְ אַרַיין גִיגַאנְגֶען צְוִוישְׁן דִי וֶועגִילֶעךְ הַנַּ"ל וָואס זֵיי זֶענֶען זֵיי נָאךְ גֶעגַאנְגֶען, אוּן עֶר הָאט אוֹיף גִיגֶעסִין אַלְדִינְג וָואס דָארְט אִיז גִיוֶוען. אִיז דָאס בַּיי זֵיי אַ ווִילְד חִידוּשׁ גִיוֶוען (וָואס דֶער אִיז אַזוֹי אַ גִבּוֹר וָואס עֶר הָאט קֵיין מוֹרָא נִישְׁט פַאר זֵיי אוּן אִיז צְווִישְׁן זֵיי אַרַיין גִיגַאנְגֶען אוּן הָאט אוֹיף גִיגֶעסִין גָאר וָואס סֶע גִיוֶוען אוֹיף דִי וֶועגִילֶעךְ).

זֶענֶען זֵיי תֵּיכֶּף פַאר אִים אַנִידֶער גִיפַאלִין. אוּן הָאבִּין גֶעזָאגְט תֵּיכֶּף, יְחִי הַמֶּלֶךְ! (כְּלוֹמַר זֵיי הָאבִּין תֵּיכֶּף אִים גִימַאכְט פַאר אַ מֶלֶךְ) וָוארִין אִים קוּמְט בְּוַודַאי דִי מְלוּכָה, נָאךְ זֵייעֶר דֵיעָה נָאךְ אַז דֶער עִיקָר תַּכְלִית אִיז דֶער וָואס עֶר אִיז אַ בַּעַל אֵבָרִים כַּנַּ"ל. אוּן דֶער מֶלֶךְ וֶועט אִים בְּוַודְאַי מוֹחֵל זַיין דִי מְלוּכָה, וָוארִין אִים קוּמְט בְּוַודְאַי דִי מְלוּכָה וַוייל עֶר אִיז אַזוֹי אַ גִבּוֹר אַזוֹי אַ בַּעַל אֵבָרִים. אוּן אַזוֹי אִיז גִיוֶוען, זֵיי הָאבִּין אִים אוֹיפְגֶענוּמֶען פַאר אַ מֶלֶךְ. (דְהַיינוּ דֶעם גִבּוֹר וָואס עֶר אִיז זֵיי גִיקוּמֶען אַ קֶעגִין כַּנַּ"ל).

אוּן דָאס אִיז דֶער גִבּוֹר וָואס מִיר גֵייעֶן הַיינְט מִיט אִים אָפְּנֶעמֶען דִי וֶועלְט, אוּן עֶר זָאגְט (דְהַיינוּ דֶער גִבּוֹר וָואס עֶר אִיז דָא מֶלֶךְ גִיוָוארִין אוֹיף זֵיי) אַז עֶר מֵיינְט דֶערְמִיט עֶפֶּעס אַנְדֶערְשׁ. דֶערְמִיט וָואס עֶר גֵייט אָפְּנֶעמֶען דִי וֶועלְט וָוארִין עֶר מֵיינְט גָאר נִישְׁט דָאס אַז דִי וֶועלְט זָאל זַיין אוּנְטֶער אִים, נָאר עֶר מֵיינְט דֶערְמִיט עֶפֶּעס אַנְדֶערְשׁ. (דָאס הָאט אַלְץ דֶערְצֵיילְט, אֵיינֶער פוּן דִי גִיבּוֹרִים דֶעם בַּעַל תְּפִלָּה וָואס עֶר הָאט אִים גִיפְרֶעגְט, וִוי אַזוֹי זֵיי קוּמֶען צוּם אוֹיף מִיט דֶעם גִבּוֹר הָאט עֶר עֶס אִים דָאס אַלְץ גִיעֶנְפֶּערְט).

הָאט אִים דֶער בַּעַל תְּפִלָּה גִיפְרֶעגְט, מִיט וָואס אִיז זַיין גְבוּרָה פוּן דֶעם גִבּוֹר, וָואס עֶר אִיז אַייעֶר מֶלֶךְ הַיינְט? הָאט עֶר אִים גִיעֶנְפֶּערְט, בַּאֲשֶׁר אֵיין מְדִינָה הָאט זִיךְ נִישְׁט גִיוָואלְט מַכְנִיעַ זַיין אוּנְטֶער אִים, הָאט דֶער גִבּוֹר גִינוּמֶען זַיין שְׁוֶוערְד וָואס עֶר הָאט אוּן דִי שְׁוֶוערְד הָאט דְרַיי כּוֹחוֹת. אַז מֶע הֵייבְּט זִי אוֹיף אַנְטְלוֹיפִין אַלֶע שָׂרִים פוּן דִי חַיָּילוֹת (דְהַיינוּ אַלֶע עֶלְצְטֶע) וְכוּ' (אוּן הָאט אוֹיסְגִירֶעכִינְט דִי דְרַיי כּוֹחוֹת וָואס אוֹיבִּין אִיז גִישְׁטַאנֶען. וָואס פוּן דָארְט הָאט דֶער גִבּוֹר פוּן דֶעם מֶלֶךְ גִינוּמֶען גְבוּרָה כַּנַּ"ל).

וִוי דֶער בַּעַל תְּפִלָּה הָאט דָאס דֶערְהֶערְט, הָאט עֶר זִיךְ גִישְׁטוֹיסִין אַז דָאס אִיז בְּוַודְאַי דֶער גִבּוֹר פוּן דֶעם מֶלֶךְ הַנַּ"ל. הָאט דֶער בַּעַל תְּפִלָּה גִיבֶּעטִין, אוֹיבּ סֶע אִיז מֶעגְלִיךְ אַז עֶר זָאל זִיךְ זֶעהְן מִיט דֶעם גִבּוֹר וָואס עֶר אִיז בַּיי זֵיי מֶלֶךְ. הָאט מֶען אִים גִיעֶנְפֶּערְט, מֶען מוּז מֶעלְדִיוֶוען פַאר אִים. אִיז מֶען גִיגַאנְגֶען, אוּן מֶען הָאט

גִימֶעלְדִיוֶועט, הָאט עֶר גִיהֵייסְן אַז עֶר זָאל אַרַיין קוּמֶען.

אִיז דֶער בַּעַל תְּפִלָּה אַרַיין גִיקוּמֶען צוּ דֶעם גִבּוֹר, וִוי עֶר אִיז צוּ אִים אַרַיין גִיקוּמֶען, הָאבִּין זֵיי זִיךְ דֶערְקֶענְט אֵיינְס דָאס אַנְדֶערֶע אִיז צְוִוישְׁן זֵיי גִיוֶוען זֵייעֶר גְרוֹיסֶע שִׂמְחוֹת וָואס זֵיי הָאבִּין זוֹכֶה גִיוֶוען צוּם אוֹיף קוּמֶען זִיךְ אִין אֵיינֶעם. אוּן סֶע גִיוֶוען צְוִוישְׁן זֵיי שִׂמְחוֹת אוּן בְּכִיּוֹת (פְרֵייד אוּן גִיוֵויין) וָוארִין זֵיי הָאבִּין זִיךְ דֶערְמַאנְט אִין דֶעם מֶלֶךְ מִיט זַיינֶע לַייט. הָאבִּין זֵיי דְרוֹיף גִיוֵויינְט. אִיבֶּער דֶעם אִיז צְוִוישְׁן זֵיי גִיוֶוען שִׂמְחוֹת אוּן בְּכִיּוֹת.

הָאט דֶער בַּעַל תְּפִלָּה מִיט דֶעם גִבּוֹר אָנְגִיהוֹיבִּין צוּ שְׁמוּסִין. וִוירִימֶער זֵיי זֶענֶען אַהֶער אָנְגִיקוּמֶען. הָאט דֶער גִבּוֹר דֶערְצֵיילְט פַאר דֶעם בַּעַל תְּפִלָּה, אַז דֶעמוּלְט אַז דֶער רוּחַ סְעָרָה אִיז גִיוֶוען, וָואס דֶעמוּלְט זֶענֶען זֵיי אַלֶע צוּשְׁפְּרֵייט גִיוָוארִין. וִוי עֶר אִיז צוּרִיק גִיקוּמֶען פוּן דָארְט וִוי עֶר אִיז גִיוֶוען מְחַדֵּשׁ זַיין זַיין כֹּחַ. אוּן הָאט נִישְׁט גִיפוּנֶען דֶעם מֶלֶךְ מִיט אַלֶע זַיינֶע לַייט כַּנַּ"ל, הָאט עֶר זִיךְ דֶעמוּלְט גִילָאזְט גֵיין וִוי הִין עֶר וֶועט גֵיין, אוּן עֶר אִיז אִיבֶּער גִיגַאנְגֶען אִיבֶּער זֵיי אַלֶע.

דְהַיְינוּ עֶר הָאט פַארְשְׁטַאנֶען אַז עֶר אִיז גִיוֶוען אוֹיף דֶעם אָרְט וִוי דֶער מֶלֶךְ אִיז אוּן וִוי דִי אַלֶע לַייט זַיינֶע זֶענֶען. דְהַיְינוּ עֶר אִיז גִיוֶוען אוֹיף אֵיין אָרְט הָאט עֶר פַארְשְׁטַאנֶען, אַז דָארְט אִין דֶעם אָרְט אִיז בְּוַודַּאי דֶער מֶלֶךְ דָא. נָאר עֶר הָאט אִים נִישְׁט גִיקָאנְט זוּכִין אוּן גִיפִינֶען.

אוּן אַזוֹי אִיז עֶר אִיבֶּער גִיגַאנְגֶען אוֹיף אֵיין אָרְט, הָאט עֶר פַארְשְׁטַאנֶען אַז דָארְט אִיז בְּוַודַּאי דִי מַלְכָּה נָאר עֶר הָאט זִי נִישְׁט גִיקָאנְט זוּכִין אוּן גִיפִינֶען אוּן אַזוֹי אִיז עֶר אִיבֶּער גִיגַאנְגֶען אִיבֶּער דִי אַלֶע לַייט פוּן דֶעם מֶלֶךְ. נָאר דִיךְ בִּין אִיךְ נִישְׁט אִיבֶּער גִיגַאנְגֶען. (הַיְינוּ דֶער גִבּוֹר וָואס דֶערְצֵיילְט דָאס הָאט גִיזָאגְט צוּם בַּעַל תְּפִלָּה, אַז אִיבֶּער אַלֶע עֶרְטֶער פוּן אַלֶע לַייט אִיז עֶר אִיבֶּער גִיגַאנְגֶען, נָאר אִיבֶּער דֶעם אָרְט פוּן דֶעם בַּעַל תְּפִלָּה אִיז נִישְׁט אִיבֶּער גִיגַאנְגֶען).

עֶנְטְפֶערְט אִים דֶער בַּעַל תְּפִלָּה אִיךְ בִּין אִיבֶּער גִיגַאנְגֶען אִיבֶּער אַלֶע עֶרְטֶער פוּן זֵיי אַלֶע, אוּן אִיבֶּער דַיין אָרְט אוֹיךְ. וָוארִין אִיךְ בִּין גִיגַאנְגֶען אוֹיף אֵיין אָרְט, הָאבּ אִיךְ גִיזֶעהְן שְׁטֵיין דִי קְרוֹין פוּן דֶעם מֶלֶךְ, הָאבּ אִיךְ פַארְשְׁטַאנֶען אַז דָא אִיז בְּוַודַּאי דֶער מֶלֶךְ. נָאר אִיךְ הָאבּ אִים נִישְׁט גִיקָאנְט זוּכִין אוּן גִיפִינֶען.

אוּן אַזוֹי בִּין אִיךְ וַוייטֶער גִיגַאנְגֶען. בִּין אִיךְ פִיר גִיגַאנְגֶען פַאר אַ יַם פוּן בְּלוּט, הָאבּ אִיךְ פַארְשְׁטַאנֶען אַז דֶער יַם אִיז בְּוַודַּאי גִיוָוארִין פוּן דִי טְרֶערִין פוּן דֶער מַלְכָּה, וָואס זִי וֵויינְט אוֹיף דֶעם אַלִימֶען. אוּן דִי מַלְכָּה אִיז בְּוַודַּאי דָא. נָאר אִיךְ הָאבּ זִי נִישְׁט גִיקָאנְט זוּכִין אוּן גִיפִינֶען.

אוּן אַזוֹי בִּין אִיךְ פִיר גִיגַאנְגֶען פַאר אַ יַם פוּן מִילֶעךְ. הָאבּ אִיךְ פַארְשְׁטַאנֶען, אַז דֶער יַם אִיז בְּוַודַּאי גִיוָוארִין פוּן דֶער מִילֶעךְ פוּן דֶער בַּת מַלְכָּה וָואס אִיר קִינְד אִיז פַארְפַאלִין גִיוָוארִין. הָאט זִי גִישְׁפַּארְט דִי מִילֶעךְ אוּן דֶערְפוּן אִיז גִיוָוארִין דֶער יַם פוּן מִילֶעךְ. אִיז דִי בַּת מַלְכָּה בְּוַודַּאי דָא, נָאר אִיךְ הָאבּ זִי נִישְׁט גִיקָאנְט זוּכִין אוּן גִיפִינֶען.

אוּן אַזוֹי בִּין אִיךְ וַוייטֶער גִיגַאנְגֶען הָאבּ אִיךְ גִיזֶעהְן, סֶע זֶענֶען גִילֶעגִין דִי גִילְדֶענֶע הָאר פוּן דֶעם קִינְד. אוּן אִיךְ הָאבּ פוּן זֵיי גָאר נִישְׁט גִינוּמֶען, אוּן אִיךְ הָאבּ גְוואוּסְט אַז דָא אִיז בְּוַודַּאי דָאס קִינְד נָאר סֶע נִישְׁט גִימָאלְט גִיוֶוען אִים צוּ זוּכִין אוּן צוּ גִיפִינֶען.

אוּן אַזוֹי בִּין אִיךְ וַוייטֶער גִיגַאנְגֶען. בִּין אִיךְ פִיר גִיגַאנְגֶען פַאר אַ יַם פוּן וַויין, הָאבּ אִיךְ גְוואוּסְט אַז דֶער יַם אִיז בְּוַודַּאי גִיוָוארִין פוּן דִי רֵייד פוּן דֶעם מֵלִיץ. וָואס עֶר שְׁטֵייט אוּן רֶעט תַּנְחוּמִין (דְהַיְינוּ טְרֵייסְט) פַאר דֶעם מֶלֶךְ אוּן דִי מַלְכָּה. אוּן דֶערְנָאךְ קֶערְט עֶר אוּם דָאס פָּנִים אוּן רֶעט תַּנְחוּמִין צוּ דֶער בַּת מַלְכָּה, אוּן פוּן דִי רֵייד אִיז גִיוָוארִין דֶער יַם פוּן וַויין. נָאר אִיךְ הָאבּ אִים נִישְׁט גִיקָאנְט גִיפִינֶען.

אוּן אַזוֹי בִּין אִיךְ וַוייטֶער גִיגַאנְגֶען. הָאבּ אִיךְ גִיזֶעהְן סֶע שְׁטֵייט אַ שְׁטֵיין וָואס אוֹיף אִים אִיז אוֹיס גִיקְרִיצְט אַזוֹי וִוי דִי יַד מִיט דִי שִׁירְטוּטִין (דְהַיְינוּ אַזוֹי וִוי דִי יַד מִיט אַלֶע קְרִיצִין וְכוּ' וָואס סֶע גִיוֶוען בַּאם מֶלֶךְ כַּנַּ"ל) הָאבּ אִיךְ פַארְשְׁטַאנֶען אַז דָא אִיז בְּוַודַּאי דֶער חָכָם (פוּן דֶעם מֶלֶךְ) אוּן דֶער חָכָם הָאט זִיךְ דָאס אוֹיסְגִיקְרִיצְט דָאס גִישְׁטַאלְט פוּן דֶער יַד אוֹיף דֶעם שְׁטֵיין, נָאר סֶע נִישְׁט גִימָאלְט גִיוֶוען אִים צוּ גִיפִינֶען.

אוּן אַזוֹי וַוייטֶער בִּין אִיךְ גִיגַאנְגֶען. הָאבּ אִיךְ גִיזֶעהְן וִוי סֶע אִיז גִיוֶוען אוֹיסְגִישְׁטֶעלְט אוֹיף אַ בַּארְג דִי גִילְדִינֶע טִישְׁלִיךְ אוּן דִי קְרֵידֶענְצִין אוּן דִי אִיבְּרִיקֶע אוֹצְרוֹת פוּן דֶעם מֶלֶךְ, הָאבּ אִיךְ פַארְשְׁטַאנֶען אַז דָא אִיז בְּוַודַּאי דֶער מְמוּנֶּה עַל הָאוֹצְרוֹת פוּן דֶעם מֶלֶךְ. (דְהַיְינוּ דֶער וָואס אִיז גִיזֶעצְט אִיבֶּער אַלֶע אוֹצְרוֹת) נָאר סֶע נִישְׁט גִימָאלְט גִיוֶוען אִים צוּ גִיפִינֶען (דָאס הָאט אַלְץ דֶער בַּעַל תְּפִלָּה דֶערְצֵיילְט דֶעם גִבּוֹר).

עֶנְטְפֶערְט דֶער גִבּוֹר. אִיךְ בִּין אוֹיךְ אִיבֶּער גִיגַאנְגֶען אִיבֶּער דִי אַלֶע עֶרְטֶער, אוּן אִיךְ הָאבּ יָא גִינוּמֶען פוּן דִי גִילְדִינֶע הָאר פוּן דֶעם קִינְד. וָוארִין אִיךְ הָאבּ גִינוּמֶען זִיבִּין הָאר וָואס זֵיי הָאבִּין

המשך אויף זייט 6

אַלִירלֵיי פַּארְבִּין, אוּן זֵיי זֶענֶען בַּיי מִיר זֵייעֶר טַייֶער. אוּן אִיךְ בִּין גִיזֶעסִין אוּן הָאבּ מִיךְ מְחַיֶה גִיוֶוען מִיט וָואס מִיגְלִיךְ אִיז מִיט גְרָאז אוּן דֶעסְט גְלַייכִין בִּיז אִיךְ הָאבּ נִישְׁט גִיהַאט קֵיין שׁוּם זַאךְ זִיךְ מְחַיֶה צוּ זַיין, הָאבּ אִיךְ מִיךְ גִילָאזְט גֵיין וִוי הִין אִיךְ וֶועל גֵיין. אוּן אַז אִיךְ בִּין אַוֶועק גִיגַאנְגֶען פוּן דֶעם אָרְט הָאבּ אִיךְ פַּארְגֶעסִין מַיין בּוֹיגִין דָארְט.

עֶנְטפֶערְט דֶער בַּעַל תְּפִלָּה. אִיךְ הָאבּ גִיזֶעהְן דֶעם בּוֹיגִין. הָאבּ אִיךְ גְווַאוּסְט אַז דָאס אִיז בְּוַודַאי דַיין בּוֹיגִין, נָאר אִיךְ הָאבּ דִיר נִישְׁט גִיקֶענְט גִיפִינֶען.

הָאט דֶער גִבּוֹר וַוייטֶער דֶערצֵיילְט דֶעם בַּעַל תְּפִלָּה. אַז וִוי אִיךְ בִּין אַוֶועק גִיגַאנְגֶען פוּן דֶעם אָרְט. בִּין אִיךְ אַזוֹי גִיגַאנְגֶען בִּיז אִיךְ הָאבּ בַּאגֶעגִינְט דִי מַחֲנֶה הַנַ"ל (דְהַיְינוּ דִי שְׁאָר פוּן דִי גִבּוֹרִים בַּעֲלֵי אֵבָרִים הַנַ"ל) בִּין אִיךְ צְווִישְׁן זֵיי אַרַיין גִיגַאנְגֶען. וָוארִין אִיךְ בִּין זֵייעֶר הוּנְגֶערִיק גִיוֶוען. הָאבּ אִיךְ גִיוָואלְט עֶסִין אוּן תֵּיכֶף וִוי אִיךְ בִּין אַרַיין גִיקוּמֶען צְווִישְׁן זֵיי, הָאבִּין זֵיי מִיךְ תֵּיכֶף אוֹיף גִינוּמֶען פַּאר אַ מֶלֶךְ כַּנַ"ל. אוּן הַיינְט גֵיי אִיךְ אָפְּנֶעמֶען דִי וֶועלְט. אוּן מַיין כַּוָונָה אִיז, טָאמֶער וֶועל אִיךְ קֶענֶען גִיפִינֶען דֶעם מֶלֶךְ מִיט דִי לַייט הַנַ"ל.

הָאט דֶער בַּעַל תְּפִלָּה אָנְגִיהוֹיבְּן צוּ שְׁמוּסִין מִיט דֶעם גִבּוֹר וָואס טוּט מֶען מִיט דִי לַייט, דְהַיְינוּ מִיט דֶער מְדִינָה וָואס זֵיי זֶענֶען אַזוֹי אַרַיין גִיפַאלִין אִין דֶער תַּאֲוָה פוּן גֶעלְט. בִּיז זֵיי זֶענֶען אַרוֹיס גִיקוּמֶען אוֹיף אַזוֹינֶע ווִילְדֶע נַארִישְׁקֵייט, אַז דִי וָואס הָאבִּין אַסַאךְ גֶעלְט זֶענֶען בַּיי זֵיי גָאטִין. אוּן אַזוֹי דִי אִיבְּרִיקֶע נַארִישְׁקֵייט וָואס דִי מְדִינָה הָאט.

הָאט דֶער גִבּוֹר גִיעֶנְפֶערְט דֶעם בַּעַל תְּפִלָּה. אַז עֶר הָאט גִיהֶערְט פוּן דֶעם מֶלֶךְ, אַז פוּן אַלֶע תַּאֲווֹת קָאן מֶען אַרוֹיסְנֶעמֶען דֶעם וָואס עֶר אִיז אַרַיין גִיפַאלִין אִין זֵיי, נָאר דֶער וָואס עֶר אִיז אַרַיין גִיפַאלִין אִין דֶער תַּאֲוָה פוּן גֶעלְט, קָאן מֶען אִים נִישְׁט אַרוֹיס נֶעמֶען דֶערְפוּן בְּשׁוּם אוֹפֶן, בְּכֵן וֶועסְטוּ בַּיי זֵיי גָאר נִישְׁט פּוֹעֶלִין.

וָוארִין סֶע נִישְׁט גִימָאלְט אַרוֹיס צוּ נֶעמֶען זֵיי דֶערְפוּן נָאר דוּרְךְ דֶעם וֶועג וָואס סֶע פַּארְהַאנְדִין צוּ דֶער שְׁוֶוערְד הַנַ"ל. וָואס פוּן דָארְט נֶעמְט עֶר זַיין גְבוּרָה כַּנַ"ל. נָאר דוּרְךְ דֶעם וֶועג קָאן מֶען יָא אַרוֹיס נֶעמֶען פוּן דֶער תַּאֲוָה פוּן גֶעלְט. דֶעם וָואס עֶר אִיז דְרִינֶען אַרַיין גִיפַאלִין. (אַזוֹי הָאט עֶר גִיהֶערְט פוּן דֶעם מֶלֶךְ).

אִיז דֶער גִבּוֹר מִיט דֶעם בַּעַל תְּפִלָּה אַוֶועק גִיזֶעסְן אַ צַייט אִין אֵיינֶעם. אוּן מִכֹּחַ דֶער מְדִינָה הַנַ"ל וָואס זֵיי הָאבִּין עֶס גִיבֶּעטִין דֶעם בַּעַל תְּפִלָּה אַז עֶר זָאל אַרוֹיס גֵיין צוּ דֶעם גִבּוֹר פוּן זֵייעֶרְט וֶועגִין כַּנַ"ל הָאבִּין זֵיי מַרְחִיב זְמַן גִיוֶוען. דְהַיְינוּ דֶער בַּעַל תְּפִלָּה הָאט אַיינְגִיבֶּעטִין דֶעם גִבּוֹר אַז עֶר זָאל זֵיי גִיבִּין אַ צַייט (דְהַיְינוּ וָואס בִּיז אִין דֶער צַייט זָאל עֶר זֵיי גָאר נִישְׁט טוּן) הָאט עֶר זֵיי גִיגִיבְּן פְּרַיי אַ צַייט.

דֶערְנָאךְ הָאבִּין זֵיי זִיךְ גִימַאכְט סִימָנִים צְווִישְׁן זִיךְ. דְהַיְינוּ דֶער בַּעַל תְּפִלָּה מִיט דֶעם גִבּוֹר הָאבִּין צְווִישְׁן זִיךְ גִימַאכְט סִימָנִים, כְּדֵי אֵיינֶער זָאל קֶענֶען הָאבִּין אַ יְדִיעָה פוּן דֶעם אַנְדֶערְן. דֶערְנָאךְ אִיז זִיךְ דֶער בַּעַל תְּפִלָּה אַוֶועק גִיגַאנְגֶען אִין זַיין וֶועג אַרַיין.

אַרוֹיס פוּן חֵרֶם!

המשך פון זייט 2

יֶענֶע יָארְן זֶענֶען גֶעוֶוען גְדוֹלִים - עֶס זֶענֶען גֶעוֶוען גְרוֹיסֶע מֶענְטְשְׁן, בַּעֲלֵי רוּחַ הַקוֹדֶשׁ. הָאבְּן זֵיי גֶעמַאכְט אַ חֵרֶם, אוֹיף דִי גַנָּבִים וָואס הָאבְּן עֶס גֶעטוּן. אוּן אַלֶע וֶועלְכֶע וַוייסְן דֶערְפוּן אוּן זֶענֶען פַארְמִישְׁט דֶערִין - אוּן זֵיי הָאבְּן נִישְׁט אוֹיסְגֶעזָאגְט, זֶענֶען אוֹיךְ אִין אַ חֵרֶם.

רוּפְט זִיךְ אָן דֶער אִינְגֶערְמַאן צוּ ר' נָתָן: "אִיךְ בִּין גֶעוֶוען פוּן דִי וֶועלְכֶע הָאבְּן גֶעווַאוּסְט פוּן דֶעם גְנֵיבָה, אִיךְ הָאבּ נִישְׁט גֶע'גַנְבֶ'עט, אָבֶער אִיךְ הָאבּ גֶעווַאוּסְט דֶערְפוּן, אוּן וֶוער עֶס הָאט עֶס גֶעטוּן, בִּין אִיךְ אִין אַ חֵרֶם פוּן אַזֶעלְכֶע גְדוֹלִים - אִיךְ הָאבּ נִישְׁט אוֹיסְגֶעזָאגְט פַאר דִי רַבָּנִים."

אַזוֹי וִוי אִיךְ הָאבּ גֶעהֶערְט פוּן אַייךְ אַזַא מִין שְׁמוּעֶס פוּן הִתְחַזְקוּת, וִויל אִיךְ אַייךְ פְרֶעגְן טָאמֶער אִיךְ הָאבּ נָאךְ עֶפֶּעס אַ הָאפֶענוּנְג?! "דָאס וַוייסְט מֶען אַז ר' נָתָן הָאט אִים גֶעעֶנְטְפֶערְט אַז יָא!" עֶר הָאט נָאךְ אַ הָאפֶענוּנְג! וָואס עֶר מִיט אִים גֶערֶעדְט וַוייסְט מֶען נִישְׁט, אָבֶער עֶר הָאט אִים גֶעזָאגְט אַז עֶר הָאט יָא הָאפֶענוּנְג! ר' נָתָן הָאט אִים גֶעגֶעבְּן אַן עֵצָה וִויאַזוֹי אַרוֹיסְצוּקְרִיכְן פוּן דֶעם פְּלָאנְטֶער...

(אויסגעארבעט פון א שמועס פון הרה"ח ר' לוי יצחק בענדער ז"ל)

צו ענטפערן די בחינות און אריינגיין אינעם

גורל, 02-5-3333-72

1-518-329-9149 646-518-1095

המשך פון זייט 3

זַלְמָן: יָא זֵייעֶר וויכְטִיג!!!

בָּחוּר: "עָזוֹב תַּעֲזֹב - מֶען דַארְף אִים צוּהֶעלְפְן אַרָאפְּלָאדְענֶען" לָאמִיר אַרִיבֶּערְשְׁפְּרִינְגֶען דֶעם צוֹים אוּן אַרָאפְּשְׁלֶעפְּן דֶעם גְרָאבְּן זַאק!

זַלְמָן: יָא, מַיין רֶבִּי הָאט עֶס גֶעלֶערְנְט אִין חֵדֶר.

נַפְתָּלִי: אִיךְ הָאבּ הֲנָאָה אַז דוּ גֶעדֶענְקְסְט דֶעם פָּסוּק פוּן חֵדֶר, אָבֶּער עָזוֹב תַּעֲזֹב גֵייט אָן נָאר "עִמּוֹ" וֶוען דֶער בַּעַל הַבַּיִת לָאדְנְט אוֹיךְ אַרָאפּ, דַארְפְן מִיר אִים צוּהֶעלְפְן. אָבֶּער אַז דֶער מֶענְטְשׁ אִיז אַ פוֹילֶער יוּנג דַארְף מֶען אִים נִישְׁט אַרוֹיסְהֶעלְפְן!

זַלְמָן: עֶס אִיז אָבֶּער צַער בַּעֲלֵי חַיִּים, אִיךְ דַארְף פְרֶעגְן מַיין רֶבִּי דִי הֲלָכָה? אוֹי, גֶעבּ אַ קוּק, דִי אֵייזְל אִיז אַרָאפְּגֶעפַאלְן, אִיךְ מֵיין עֶר הָאט גֶע'חַלְשְׁ'ט, הָא, דֶער בַּעַל הַבַּיִת קוּמְט שׁוֹין צוּ לוֹיפְן.

נַפְתָּלִי: לָאמִיר אַהֵיימְגֵיין.

זַלְמָן: נַפְתָּלִי דוּ וֵוייסְט? אִיךְ פְרֵיי זִיךְ אַז דוּ בִּיסְט גֶעקוּמֶען הַיינְט. אִיךְ הָאבּ גֶעלֶערְנְט יֶעצְט אַ רִיכְטִיגֶע זַאךְ פוּן דִיר.

נַפְתָּלִי: לָאמִיר הֶערְן זַלְמִי וָואס הָאסְטוּ צוּ זָאגְן צַדִּיק'ל?

זַלְמָן: הָאסְט גֶעלֶערְנְט מִיט מִיר דֶעם פָּסוּק עָזֹב תַּעֲזֹב, אִיךְ הָאבּ גֶעמֵיינְט אַז אִיךְ דַארְף נִישְׁט לֶערְנֶען אוּן דִי לֶערְנֶען וֶועט אַרַיינְפְלִיעֶן אִין מַיין מֹחַ, אוֹיבּ נִישְׁט פוּן מַיין אוֹיעֶר, אֶפְשַׁר פוּן מַיינֶע נָאז-לֶעכֶער! אָבֶּער יֶעצְט הָאבּ אִיךְ גֶעזֶען דֶעם 'פוֹילְן יוּנְג' ווִי עֶר הָאלְט בַּיי גָארְנִישְׁט, עֶר ווַארְט אַז דִי אַרְבֶּעט זָאל גֶעטוּן וֶוערְן פוּן זִיךְ אַלֵיינְס, לָאזְנְ'דִיג זַיין אֵייזְל זִיךְ פַּיינִיגְן.

נַפְתָּלִי: יָא, דִי נְשָׁמָה פוּן אַ אִיד קֶען אוֹיךְ חַלִּישְׁ'ן אוֹיבּ עֶר וֶועט נִישְׁט וֶועלְן מִיטְלֶערְנֶען מִיט זַיין חַבְרוּתָא אוּן זִיךְ שְׁפִּילְן אַ גַאנְצְן טָאג.

נַפְתָּלִי: זַלְמִי, מִיטְ'ן אוֹיבֶּערְשְׁטְנְ'ס הִילְף פְלַאנֶען מַיינֶע עֶלְטֶערְן צוּ פָארְן קַיין מִירוֹן. ווִילְסְט מִיטְקוּמֶען?

זַלְמָן: יָא! אִיךְ גֵיי פְרֶעגְן מַיין טַאטֶע.

~ מִירוֹן, 2:00 נָאכְמִיטָאג

זַלְמָן: נַפְתָּלִי אִיךְ הָאבּ זֵייעֶר לִיבּ צוּ זֶען דִי גְרוֹיסֶע ווַייסֶע פוֹיגְל וָואס פְלִיעֶן אוֹיף דִי גְרוֹיסֶע בֵּיימֶער נֶעבְּן דִי מְעָרָה. דוּ קֶענְסְט גֵיין צוּ רֶבִּי שִׁמְעוֹן אִיךְ וֶועל גֵיין צוּ דֶעם בּוֹים! רֶבִּי שִׁמְעוֹן וֶועט שׁוֹין ווִיסְן וָואס אִיךְ דַארְף!

נַפְתָּלִי: זַלְמִי, זֵיי נִישְׁט קַיין נַעַר, בִּיסְט גֶעפָארְן אַזַא לַאנְגֶע נְסִיעָה, בַּארֶעכְן זִיךְ וָואס דוּ טוּסְט. דוּ דַארְפְסְט ווַייזְן פַאר רֶבִּי שִׁמְעוֹן אַז דוּ ווִילְסְט עֶר זָאל דִיר הֶעלְפְן. עָזֹב תַּעֲזֹב, רֶבִּי שִׁמְעוֹן ווִיל דִיר הֶעלְפְן אוּן גֶעבְּן גָאר אַ סַךְ מַתָּנוֹת, אָבֶּער אוֹיבּ דוּ קוּמְסְט נִישְׁט צוּ אִים? דוּ ווִילְסְט זֶען פֵייגְלֶעךְ?...

זַלְמָן: ס'גוּט. אִיךְ... ווִיל גֵיין צוּ דִי פֵייגְלֶעךְ... וֶוען דַארְף מֶען זַיין גְרֵייט אַהֵיימְצוּפָארְן?

נַפְתָּלִי: דְרַיי אַזֵייגֶער פּוּנְקְטְלִיךְ ווַארְט דָא בַּיים טוֹיעֶר פוּן דִי מְעָרָה. גֵיי נִישְׁט אִין עֶרְגֶעץ ווַייטֶער פוּן דֶעם בּוֹים!

~ מִירוֹן, 3:00 נָאכְמִיטָאג, בַּיים הוֹיפְּט טוֹיעֶר

זַלְמָן: נַפְתָּלִי וָואס שְׁלֶעפְּסְטוּ דָארְט?

נַפְתָּלִי: אִיךְ הָאבּ ב"ה גוּט גֶעזָאגְט תְּהִלִּים מִיט לִקוּטֵי תְּפִלּוֹת, וֶוען אִיךְ הָאבּ גֶעעֶנְדִיגְט, הָאט עֶפֶּעס אַ חַאלַאקֶע אִינְגְל אַ 'בֶּן יָחִיד', גֶעטֵיילְט פֶּעסְטֶע מַתָּנוֹת אוּן פֶּעקֶעלֶער, דָא לִיגְט אַ שֵׁיינֶע נַייעֶ סִדּוּר אוּן תְּהִלִּים אוּן נָאךְ אַסַאךְ גוּטֶע זַאכְן!! **זַלְמָן:** אִיךְ ווִיל אוֹיךְ!!

נַפְתָּלִי: דָארְט אִיז דֶער חַאלַאקֶע אִינְגְל'ס טַאטֶע, זֶעסְט? לוֹיף אִים נָאךְ!!

זַלְמָן: עֶר הָאט שׁוֹין גָארְנִישְׁט... אִיךְ בִּין זֵייעֶר... בִּיסְט גֶעווֶוען גֶערֶעכְט נַפְתָּלִי. רֶבִּי שִׁמְעוֹן ווִיל אוּנְז גֶעבְּן גוּטֶע מַתָּנוֹת אָבֶּער אוּנְז דַארְפְן קוּמֶען מִיט הַכְנָעָה צוּ נֶעמֶען דִי גוּטֶע מַתָּנוֹת.

נַפְתָּלִי: עֶר גִיבְּט אוּנְז אַסַאךְ בֶּעסֶערֶע מַתָּנוֹת ווִי נַאשֶׁעַרַייעֶן אוּן...

זַלְמָן: אִיךְ גֵיי תְּשׁוּבָה טוּן. זָאגְט פַאר דַיין טַאטֶע זָאל ווַארְטְן נָאךְ צֶען מִינוּט. אִיךְ לוֹיף אַרַיין זָאגְן אַ תִּיקוּן הַכְּלָלִי... **נַפְתָּלִי:** אִיךְ גֵיי מִיט דִיר..

נַפְתָּלִי הָאט גֶעוָואלְט מְקַיֵּים זַיין דֶעם 'עָזוֹב תַּעֲזֹב מִיט זַלְמִי, אָבֶּער 'עִמּוֹ', זַלְמִי פוּן זַיין זַייט דַארְף אוֹיךְ צוּלֵייגְן אַ פְּלֵייצֶע אוּן זִיךְ לָאזְן הֶעלְפְן. דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט: ***"אִיךְ אָן אַייךְ קֶען נִישְׁט, אוּן אַייךְ אָן מִיר קֶענֶען אוֹיךְ נִישְׁט",*** *'עִמּוֹ' אַז מִיר וֶועלְן זִיךְ צוּשְׁטֶעלְן צוּם רֶבִּי'ן אוּן זַיינֶע עֵצוֹת, וֶועט דֶער צַדִּיק אַיינְהַאלְטְן דֶעם 'עָזוֹב תַּעֲזֹב', עֶר וֶועט אוּנְז גֶעבְּן פַיינֶע לֶעכְטִיגֶע מַתָּנוֹת אוֹיף דֶער וֶועלְט אוּן אוֹיף יֶענֶער וֶועלְט.*

המשך פון זייט 1

דער רבי זאגט אז מען דארף זיך מאכן א צייט צו רעדן צום אויבערשטן. בשעת מען מאכט התבודדות מעג מען האבן א צעבראכן הארץ און זיך אויסוויינען, אבער במשך דעם גאנצן טאג דארף מען זיין זייער פרייליך, בפרט אז עס קומט שוין חודש אדר א׳, דעם שבת בענטשט מען שוין אדר א׳ דארף מען זיכער גאר פרייליך און לוסטיג זיין.

דער אויבערשטער זאל העלפן אז אזוי ווי אין די צייטן פון אחשורוש און ושתי, המן און זרש מיט זיין גאנצע געמיינדע וועלכע האבן געוואלט פארלענדן חס ושלום כלל ישראל, און בזכות מרדכי הצדיק און אסתר המלכה וועלכע האבן אריינגעברענגט אין כלל ישראל הרהורי תשובה, און כלל ישראל האבן זיך צוריקגעקערט צום באשעפער, איז געווארן א 'ונהפוך הוא'. ושתי, המן מיט זיינע בנים זענען פארשניטן געווארן.

אזוי אויך בזמן הזה וועלן אלע שונאים און מקטרגים ווערן אש און פארער, בזכות די צדיקי אמת וועלכע זענען אונז מחזק צו דאווענען און זיך חלילה נישט מייאש זיין. 'ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם' אמן ואמן.

די צוועלעפטע מעשה (7) - מבעל תפילה

א. פון וועלכע כתה זענען געווען די מענטשן פון גבור?

- ❑ פון די כתה וואס האבן געזאגט אז דער עיקר איז רציחה
- ❑ פון די כתה וואס האבן געזאגט אז דער עיקר איז צו גרויסן די איברים
- ❑ביידע תשובות זענען ריכטיג

ב. שאלת חכות: פארוואס גייט דער גבור און זיינע מענטשן איינעמען די וועלט?

- ❑ *ווייל ער וויל אז די וועלט זאל זיין אונטער אים*
- ❑ *ווייל ער וויל ווייזן פאר די וועלט זיין שטארקייט*
- ❑ *ווייל ער וויל טרעפן דער מלך און זיינע מענטשן*

ג. פארוואס האבן די בעל תפלה און גבור געוויינט און זיך געפריידט ווען זיי האבן זיך באגעגנט?

- ❑ זיי האבן זיך געפריידט אז זיי האבן זיך געטראפן, און געוויינט אויף די אנדערע לייט פונעם מלך
- ❑ זיי האבן זיך געפריידט אויף די אנדערע לייט פונעם מלך, און געוויינט אז זיי האבן זיך געטראפן
- ❑ זיי האבן זיך געפריידט אז דער גבור איז א מלך, און געוויינט ווייל די מדינה של עשירות האבן זיך נאכנישט מכניע געווען

ד. האבן דער גבור און בעל תפלה געטראפן דער מלך און זיינע לייט?

- ❑ זיי זענען אריבער יעדעס׳ס פלאץ און זיך מיט זיי געטראפן
- ❑ זיי האבן בכלל נישט געקענט כאפן וואו זייערע פלעצער זענען
- ❑ זיי זענען אריבער די פלעצער וואו זיי האבן פארשטאנען אז דארטן זענען זיי, אבער זיי האבן זיי נישט געקענט טרעפן

ה. ביי וועמען איז דער גבור נישט אריבער?

- ❑ ביי די פלאץ פונעם קעניג
- ❑ ביי די פלאץ פונעם בעל תפלה
- ❑ ער איז אריבער יעדעס׳ס פלאץ

ו. ביי וועמען איז דער בעל תפילה נישט אריבער?

- ❑ ביי די פלאץ פונעם קעניג
- ❑ ביי די פלאץ פונעם גבור
- ❑ ער איז אריבער יעדעס׳ס פלאץ

ז. וויאזוי האט דער בעל תפלה פארשטאנען וואו דער קעניג איז?

- ❑ ער האט נישט געוואוסט וואו דער קעניג איז
- ❑ דורך די שטול פונעם קעניג
- ❑ דורך די קרוין פונעם קעניג

ח. וויאזוי האט דער בעל תפלה פארשטאנען וואו די מלכה איז?

- ❑ ער האט געזען די קרוין פון קעניג האט ער פארשטאנען אז די מלכה איז דארטן
- ❑ ער איז אריבער א ים פון בלוט האט ער פארשטאנען אז דאס איז פון די טרערן פון די מלכה
- ❑ ער איז אריבער א ים פון מילך האט ער פארשטאנען אז דא איז די מלכה

ט. וויאזוי האט דער בעל תפלה פארשטאנען וואו די בת מלכה איז?

- ❑ ער איז אריבער א ים פון בלוט האט ער פארשטאנען אז דאס איז פון די טרערן פון די בת מלכה
- ❑ ער איז אריבער א ים פון מילך האט ער פארשטאנען אז דא איז די בת מלכה
- ❑ ער איז אריבער די פלאץ פונעם גבור האט ער פארשטאנען אז זיין ווייב די בת מלכה איז דארטן

י. וויאזוי האט דער בעל תפלה פארשטאנען וואו דאס קינד איז?

- ❑ ער האט געזעהן די גאלדענע האר
- ❑ ער איז אריבער א ים פון מילך
- ❑ ער איז אריבער די פלאץ פונעם גבור האט ער פארשטאנען אז זיין קינד איז אויך דארטן

יא. וויאזוי האט דער בעל תפלה פארשטאנען וואו דער מליץ איז?

- ❑ ער איז אריבער א ים פון בלוט האט ער פארשטאנען אז דאס איז פון די טרערן פון דעם מליץ
- ❑ ער איז אריבער א ים פון ווין האט ער פארשטאנען אז דאס איז פון די רייד פון דעם מליץ
- ❑ ביידע תשובות זענען ריכטיג

יב. וויאזוי האט דער בעל תפלה פארשטאנען וואו דער חכם איז?

- ❑ ער האט געזען די יד פונעם מלך
- ❑ ער האט געזעהן א שטיין וואס אויף דעם איז אויסגעקריצט די געשטאלט פון דעם יד
- ❑ ער האט נישט געוואוסט וואו דער חכם איז

יג. וויאזוי האט דער בעל תפלה פארשטאנען וואו דער ממונה על האוצרות איז?

- ❑ דורך די גאלדענע טישעלעך - קרידענצן – און די אוצרות פון מלך
- ❑ דורך די גאלדענע האר
- ❑ ביידע תשובות זענען ריכטיג

יד. האבן דער בעל תפלה און גבור געוומען פון די האר פון דאס קינד?

- ❑ דער בעל תפלה זיבן דער גבור גארנישט
- ❑ דער גבור צוויי דער בעל תפלה זיבן
- ❑ דער גבור זיבן דער בעל תפלה גארנישט

טו. וועלכע זאך פון גבור האט דער בעל תפילה געזעהן?

- ❑ די שווערד
- ❑ די בויגן
- ❑ביידע תשובות זענען ריכטיג

טז. וואס זאגט דער גבור וויאזוי גייט מען ארויס פון תאות ממון?

- ❑ מען קען בכלל נישט ארויס גיין
- ❑ דורך די וועג וואס איז צום שווערד
- ❑ מיט זייערע אייגענע כוחות וועלן זיי ארויס גיין